

TADEUSZ MARSZAŁEK

Jubileusz 50-lecia wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego Bułgarii

Юбилей 50-летия высшего техничеко-лесного образования в Болгарии

Jubilee of the 50th anniversary of technical forestry education in Bulgaria

Bułgarska Republika Ludowa obchodziła w 1975 r. jubileusz 50-lecia wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego. W skład programu uroczystości jubileuszowych trwających od 29 marca do 7 czerwca 1975 r. wchodziły liczne imprezy naukowe podsumowujące dotychczasowy dorobek w zakresie kształcenia kadr i działalności naukowej z dziedziny leśnictwa i drzewnictwa. Program obejmował ponadto imprezy kulturalne, sportowe i rozrywkowe, popularyzujące w społeczeństwie bułgarskim wiedzę o lesie, środowisku przyrodniczym i przemysłach opartych na surowcu leśnym. Przebieg uroczystości jubileuszowych świadczył o dużym szacunku i uznaniu jakim cieszą się w bułgarskim społeczeństwie instytucje, organizacje i osoby, których działalność wpływa bezpośrednio lub pośrednio na rozwój gospodarstwa leśnego i przemysłów przetwarzających produkty gospodarstwa leśnego¹.

Ważną częścią składową programu obchodów jubileuszowych była wyznaczona na dni 3—7 czerwca 1975 r. Jubileuszowa Sesja Naukowa z udziałem rektorów, dziekanów i delegatów reprezentujących wyższe szkolnictwo techniczno-leśne Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii, NRD, Polski, Rumunii, Węgier i ZSRR. W czasie sesji wygłoszono i dyskutowano kilkadziesiąt referatów przygotowanych przez autorów bułgarskich i zagranicznych. Obrady były prowadzone w sekcjach: a) gospodarstwa

¹ Gospodarstwo leśne Bułgarii osiągnęło w okresie ostatniego 30-lecia poważne sukcesy. Do nich należy zwiększenie lesistości kraju, zwiększenie udziału gatunków iglastych, przebudowa drzewostanów niskopiennych, technizacja leśnictwa i inne. Powierzchnia leśna Bułgarii wynosi obecnie 3,7 mln ha, co stanowi około 33% powierzchni kraju. Drzewostany iglaste zajmują 23% powierzchni leśnej, drzewostany liściaste wysokopiennie — 52%, a drzewostany liściaste niskopiennie — 25%. Rozmiar pozyskania grubizny kształtuje się w granicach 7—8 mln m³ rocznie. W celu złagodzenia rozbieżności między wielkością etatu rębного a wielkością zapotrzebowania na surowiec drzewny Bułgaria importuje drewno a także organizuje i prowadzi za pomocą własnych robotników leśnych pozyskanie drewna za granicą.

leśnego, b) ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, c) terenów zielonych, d) mechanizacji, ekonomiki i organizacji gospodarstwa leśnego i przemysłu drzewnego, e) przemysłu drzewnego, f) przemysłu meblowego, g) mechanizacji i automatyzacji w przemyśle drzewnym i meblowym.

Ostatnim punktem bogatego programu obchodów była zorganizowana w dniu 6 czerwca 1975 r. uroczysta Akademia Jubileuszowa z udziałem Przewodniczącego Rady Państwa Ludowej Republiki Bułgarii, I Sekretarza Bułgarskiej Partii Komunistycznej Todora Żiwkova. Wyrazem szczególnego uznania dla twórczego trudu pracowników wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego Bułgarii było odznaczenie Wyższego Instytutu Techniczno-Leśnego w Sofii najwyższym bułgarskim odznaczeniem państwowym: Orderem Georgi Dymitrowa.

Jako datę narodzin wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego Bułgarii przyjmuje się 28 stycznia 1925 r., kiedy to Rada Akademicka Uniwersytetu Sofijskiego podjęła decyzję o utworzeniu Sekcji Leśnej Wydziału Agronomicznego oraz o przemianowaniu wymienionego Wydziału na Wydział Agronomiczno-Leśny. Zapoczątkowany dzięki powyższej decyzji i trwający po dzień dzisiejszy rozwój wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego można podzielić na trzy etapy. Różnice między poszczególnymi etapami rozwojowymi są uwarunkowane politycznymi i socjalnymi zmianami zachodzącymi w Bułgarii zwłaszcza w wyniku antyfaszystowskiego powstania z 9 września 1944 r.

W pierwszym etapie rozwojowym, obejmującym okres od 1925 r. do 1945 r. istniały w ramach Sekcji Leśnej Wydziału Agronomiczno-Leśnego Uniwersytetu Sofijskiego cztery katedry: Leśnictwa Ogólnego, Urządzania i Taksacji Leśnej, Użytkowania Lasu oraz Leśnictwa Prywatnego. W omawianym okresie przyjęto na studia leśne 648 studentów.

Podstawę drugiego etapu rozwojowego obejmującego okres od 1945 r. do 1953 r. stanowiły zapoczątkowane po powstaniu wrześniowym 1944 r. i oparte na socjalistycznych założeniach burzliwe przemiany gospodarcze, polityczne i społeczne Bułgarii. Przemiany te pociągnęły za sobą przyspieszenie tempa rozwoju szkolnictwa techniczno-leśnego oraz wprowadzenie szeregu zmian organizacyjnych, m. in. w postaci powołania w 1947 r. samodzielnego Wydziału Leśnego na Uniwersytecie Sofijskim. Wydział ten został następnie (w 1949 r.) przemianowany na Wydział Techniczno-Leśny przy jednoczesnym wyodrębnieniu w jego ramach kierunku gospodarczo-leśnego i przemysłowo-leśnego, a od 1951 r. również kierunku eksploatacyjno-transportowego i kierunku zieleni miejskiej. Najważniejszym wydarzeniem omawianego etapu rozwojowego wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego Bułgarii było jednak wyłączenie w 1953 r. Wydziału Leśnego z Uniwersytetu Sofijskiego oraz przekształcenie go w samodzielną wyższą uczelnię: Wyższy Instytut Techniczno-Leśny w Sofii. Struktura WITL obejmowała wtedy pięć następujących specjalności: a) gospodarka leśna, b) zalesienie wokół miast i ośrodków przemysłowych, c) mechaniczna technologia w przemyśle drzewnym, d) chemiczna technologia w przemyśle drzewnym i technologia produkcji celulozy, e) użytkowanie lasu i prace inżynierijno-leśne.

Powołanie w 1953 r. Wyższego Instytutu Techniczno-Leśnego zapoczątkowało trzeci etap rozwoju wyższego szkolnictwa techniczno-leś-

nego Bułgarii. Etap ten trwa po dzień dzisiejszy i jest w swej istocie etapem umacniania, doskonalenia i rozumnego planowania rozwoju tego szkolnictwa. W okresie od 1953 r. dokonano dalszego usprawnienia planów i programów nauczania, powołano nowe katedry, zwiększono liczbę pracowników naukowo-dydaktycznych i technicznych, wzniesiono nowe budynki, rozbudowano laboratoria itp.

WITL w Sofii jest obecnie (1975 r.) jedyną i w pełni nowoczesną wyższą uczelnią leśną Bułgarii, przygotowującą inżynierów dla potrzeb gospodarki leśnej, gospodarki zadrzewieniowej, mechanicznej obróbki drewna oraz mechanizacji prac zarówno w gospodarstwie leśnym jak i w przemyśle drzewnym. W skład WITL wchodzi następujące wydziały, kierunki i specjalności:

I. Wydział Gospodarki Leśnej i Zadrzewień:

1. Gospodarka leśna
 - a) gospodarka leśna
 - b) organizacja i zarządzanie w gospodarstwie leśnym,
 - c) kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego.
2. Zadrzewienia.

II. Wydział Przemysłu Leśnego:

1. Mechaniczna technologia drewna
 - a) obróbka drewna,
 - b) przemysł meblarski.
2. Mechanizacja w gospodarstwie leśnym i w przemyśle leśnym
 - a) mechanizacja gospodarki leśnej i pozyskania drewna,
 - b) mechanizacja i automatyzacja obróbki drewna przemysłu meblarskiego.

Powyższy podział na wydziały, kierunki i specjalności wiąże się z istniejącą w Bułgarii strukturą zapotrzebowania na wykwalifikowane kadry, która została ustalona w wyniku długoletnich badań i dyskusji.

WITL w Sofii zatrudnia 15 profesorów, 34 docentów, 14 wykładowców, 57 asystentów i 120 innych pracowników. Liczba studentów wynosi 1800 w tym 300 studentów zaocznych. W 1974 r. przyjęto na pierwszy rok ogółem 280 studentów. W okresie po 1944 r. wydano ponad 4 tys. dyplomów ukończenia studiów wyższych. Omawiany Instytut jest jednocześnie ważnym ośrodkiem naukowo-badawczym. W skład jego kadry wchodzi wybitni przedstawiciele wszystkich podstawowych nauk z zakresu leśnictwa i drzewnictwa. Umożliwia to Instytutowi rozwiązywanie kompleksowych problemów techniczno-leśnych zarówno naukowych jak i praktycznych. Instytut utrzymuje kontakty ze wszystkimi pokrewnymi uczelniami obozu socjalistycznego, w tym również z wydziałami leśnymi i wydziałami technologii drewna akademii rolniczych w Warszawie, Poznaniu i Krakowie.

Pozytywny bilans osiągnięć wyższego szkolnictwa techniczno-leśnego Bułgarii za okres ubiegłego 50-lecia cieszy nie tylko bułgarskich leśników i drzewiarzy. Z osiągnięć tych cieszą się również polscy leśnicy i drzewiarze, których łączą z bułgarskimi Kolegami więzy serdecznej przyjaźni i braterskiej współpracy.

Z Instytutu Organizacji Gospodarstwa Leśnego SGGW
w Warszawie

1. Iliew A., Nikolow S., Dobrinow I. — Rodna lesotechnika. Zemizdat. Sofija, 1975.
2. Iliew A. — Rawnosmietka na sudurzatelnija trud. „Studentska Tribuna” nr 3/1975.
3. Iliew T. — Pietdeset godin wissze lesotechniczesko obrazowani w Bułgarija. „Derwoobrobotwaszcza i Mebelna Promiszlenost” nr 4/1975.
4. Sirakow Ch. — Lesnoje chozjajstwo NRB. W: Lesnoje chozjajstwo w sistie-mie planirujemoj ekonomiki. PWN, Warszawa 1972.

Turystyczne zagospodarowanie lasów przedmiotem działalności oddziału warszawskiego PTL

Oddział warszawski Polskiego Towarzystwa Leśnego podjął w bieżącym roku jako podstawę swej działalności istotne i powszechnie dyskutowane, szczególnie w środowisku leśników, zagadnienie pozaprodukcyjnej (społecznej) funkcji lasu. Stąd też przewodnim tematem „życia” oddziału jest „rola lasów w zaspakajaniu społecznych potrzeb ludności” z najbardziej charakterystycznym przykładem „społeczna rola lasów w rozwoju aglomeracji warszawskiej i Mazowsza”.

Zgodnie z tą tezą Zarząd Oddziału zorganizował już sporo spotkań i odczytów i działalność tę będzie kontynuował w następnych miesiącach.

Co zrobiono?

Na pierwszym spotkaniu wygłoszono wprowadzający referat pt. „Zagospodarowanie turystyczne lasów w RFN” opracowany przez mgra inż. J. Smykałę, głównego specjalistę d.s. urządzania lasu w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Mgr inż. J. Smykała był stypendystą FAO, m. in. w zakresie zagadnień zagospodarowania turystycznego lasu. Odczyt był bogato ilustrowany przezroczami i wywołał żywą i ciekawą dyskusję.

Tematem następnego spotkania był „plan zagospodarowania rekreacyjnego lasów podwarszawskich”, opracowany pod kierownictwem mgra inż. B. Króla. Mgr inż. B. Król był głównym referentem zagadnienia. W odczycie, bogato ilustrowanym planszami i schematami, zaprezentowano kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego lasów warszawskiej aglomeracji miejskiej. Ponadto wygłoszono koreferat do tego zagadnienia, opracowany przez mgra inż. Z. Szostę, przedstawiciela dyrekcji Warszawskiego Zespołu Leśnego, charakteryzujący rozwój WZL na tle planu ogólnego.

W dyskusji na pierwszy plan wysunęła się potrzeba zwiększenia nakładów inwestycyjnych niezbędnych do zapewnienia właściwego zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego na terenach WZL.